

*І. Рой,
курсант,
Г. Закрасіна,
старший викладач,
Житомирський військовий інститут імені С. П. Корольова*

АДАПТАЦІЯ КУРСАНТІВ ДО АНГЛОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Сучасна війна в Україні є фактором змін різних сфер життя, зокрема й освіти на всіх її рівнях. Війна є каталізатором у формуванні нової англomовної військово-професійної термінології, яка поступово входить у міжнародний обіг та впливає на практику військової співпраці [5]. Військова комунікація нині розглядається як один із ключових елементів професійної підготовки особового складу, незалежно від спеціалізації чи посади. А отже, особливого значення набуває формування англomовної комунікативної компетентності у курсантів закладів вищої військової освіти, оскільки інтеграція України до євроатлантичного безпекового простору та активна міжнародна співпраця висувають підвищені вимоги до рівня володіння англійською мовою [6]. Сьогодні це не лише інструмент спілкування, а й засіб ефективного виконання спільних завдань.

Адаптація курсантів до англomовної комунікації у військовому контексті є багатоступеневим процесом. Він включає не лише розвиток загальних мовних навичок, а й опанування спеціалізованої термінології та формування професійної мовленнєвої культури. Важливим етапом підготовки майбутніх офіцерів є засвоєння військової лексики, яка відзначається високою концентрацією термінів, стандартизованістю та залежністю від конкретного контексту застосування [3].

Англomовна військова лексика охоплює терміни, аббревіатури, стандартизовані команди, скорочення й усталені мовні формули, що застосовуються у радіообміні, штабній роботі, міжнародних навчаннях і службовій документації. Значна частина цієї лексики не має прямих відповідників в українській мові або відрізняється способом уживання, що ускладнює її засвоєння [1]. Військова комунікація також вимагає максимальної лаконічності, точності та швидкості реагування.

Помилки у використанні термінів можуть призвести до непорозумінь, що в умовах військової діяльності є критично важливим фактором. Саме тому процес адаптації повинен бути системним, інтегрованим у професійну підготовку та орієнтованим на реальні сценарії застосування мови.

До основних труднощів засвоєння англomовної військової лексики належать:

- значну кількість вузькоспеціальних термінів та аббревіатур;
- багатозначність окремих слів залежно від контексту;
- відмінності між українською та англійською термінологією;
- обмежений словниковий запас курсантів;

- психологічний бар'єр, пов'язаний зі страхом помилки під час усного мовлення [4:186].

Причиною цього є недостатня кількість практичних вправ, наближених до реальних умов військової служби. Теоретичні знання не завжди є доречні у конкретному професійному середовищі, а буквальний переклад навіть відомих термінів може спричиняти помилки у формулюваннях. Це зумовлено тим, що багато військових понять потребують розуміння тактичного контексту.

Наприклад, команди щодо сучасних засобів ведення бою:

«Deploy the UAV and conduct aerial reconnaissance of the target area.» - «Розгорнути безпілотний літальний апарат та провести повітряну розвідку цільового району»;

«Initiate electronic warfare measures to disrupt enemy communications.» - «Розпочати заходи радіоелектронної боротьби для порушення зв'язку противника»;

«Adjust artillery fire according to the updated coordinates.» - «Скоригувати артилерійський вогонь відповідно до оновлених координат.»;

«Confirm target identification before authorizing engagement.» - «Підтвердити ідентифікацію цілі перед наданням дозволу на ураження.»

Неточний переклад у бойових умовах може призвести до зриву операції та втрат особового складу [3:564-565].

Однією з найскладніших компонентів англомовної військової комунікації є система аббревіатур і скорочень, кількість яких постійно зростає. Така термінологічна насиченість ускладнює процес систематизації. Оскільки одна й та сама аббревіатура може мати різні значення залежно від контексту.

Наприклад, «Area of Operations» - район операції, а в іншому контексті - «Area of Responsibility». Аббревіатура «ROE» - «Rules of Engagement», що позначає офіційні правила застосування сили. У англомовному контексті ROE використовується як термін у наказах, доповідях та командуванні підрозділами. Наприклад: “All units must strictly follow ROE to avoid civilian casualties.” - «Всі підрозділи повинні суворо дотримуватися правил застосування сили, щоб уникнути жертв серед цивільного населення» [3:561].

Ще одна важлива аббревіатура – «BDA» - «Battle Damage Assessment», що позначає оцінку результатів ураження цілі після проведеної операції. У міжнародній практиці BDA використовується для звітності та планування подальших дій: “Conduct BDA to determine if the target has been neutralized.” - «Проведіть оцінку результатів ураження, щоб визначити, чи нейтралізовано ціль». Неправильне застосування або тлумачення може призвести до повторних ударів по вже уражених цілях, зайвого ризику для особового складу та помилок у плануванні наступних операцій [7].

Сучасна війна в Україні активізувала використання таких аббревіатур, як: FPV (First-Person View) — безпілотник із керуванням від першої особи; C-UAS (Counter-Unmanned Aerial Systems) - «Системи протидії безпілотникам»; CBF (Counter-Battery Fire) - «Контрбатареїний вогонь»; EW (Electronic Warfare) - «Радіоелектронна боротьба»; C4ISR (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) – «Комплексна система

управління, зв'язку та розвідки.» Для курсантів важливо не лише знати розшифрування, а й розуміти функціональне значення та тактичне застосування цих понять [2;7].

Курсанти та майбутні офіцери повинні не лише засвоювати стандартизовану термінологію, а й орієнтуватися у нових поняттях, що виникають у реальному бойовому середовищі, що, своєю чергою, вимагає постійного оновлення навчальних програм, використання автентичних матеріалів та аналізу актуального військового досвіду.

Формування мотивації курсантів через усвідомлення практичної значущості англійської мови у майбутній професійній діяльності, знання цієї лексики стало інструментом взаємодії з іноземними партнерами. Водночас для іноземних військових Україна стала джерелом актуального бойового досвіду. Ураховуючи геополітичні реалії та інтеграційні процеси з НАТО, знання англійської мови стає критично важливим для забезпечення ефективної комунікації, спільної роботи та виконання спільних завдань з міжнародними партнерами. Опанування спеціальної англомовної військової лексики є важливою складовою професійного становлення майбутніх офіцерів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зінченко А.В., Притика Я.М. Військова лексика в англомовних новинних текстах: перекладацький аспект // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». – 2023. – Вип. 63. – С.36-39
2. Коржак З.З. Особливості перекладу сучасної військової термінології // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. – Вип. 38. – 2023. – С. 71–75.
3. Литвинська Т.Ю. Особливості перекладу військової термінології з англійської мови українською в умовах сучасної війни // Вісник науки та освіти. Серія «Філологія». – 2025. – № 4(34). – С. 558–570.
4. Панченко О. Українська військова лексика у перекладі англомовних військових текстів // Львівський національний університет ім. І. Франка. – 2022. – С. 183-192.
5. Пилаєва Т. Інноваційні технології у вивченні англійської мови для військових потреб. Актуальні питання гуманітарних наук. Випуск 71. Том 2. 2024. С. 324-329.
6. Попелюк В.П. Англійська мова у парадигмі формування комунікативних компетентностей курсантів ЗВО // Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2020. – Вип. 9. – С. 104–113.
7. English–Ukrainian Military Dictionary. Режим доступу: <https://english-military-dictionary.org.ua> (Дата звернення: 16.03.2026).